
Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2015:4

Konsekvenserna av kyrkomötets beslut

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:98 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten. Uppdraget till kyrkostyrelsen ska enligt motionen i första hand inte syfta till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att kyrkomötets beslut följs upp, men menar att detta kan göras på andra sätt än genom att forskning initieras. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:98, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:98, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2015:98 av Ola Isacsson och Lisa Tegby, Konsekvenserna av kyrkomötets beslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdraget till kyrkostyrelsen i första hand inte syftar till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Bakgrund

Församlingen är den lokala pastorala nivån inom Svenska kyrkan med grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiften, som är den regionala pastorala nivån, främjar och har tillsyn över församlingslivet. Den nationella nivån utövar sitt stöd till församlingslivets utveckling via stiften, vilket tar sig uttryck genom stiftens olika behov.

Den nationella nivåns uppgift är att vara en sammanhållande kraft för Svenska kyrkan och bidra till att uppdraget fullgörs rikstäckande. Detta sker genom ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter, bl.a. i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, ekumeniska relationer

samt internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara Svenska kyrkans röst såväl i det svenska samhället som internationellt och bidra till att Svenska kyrkan som helhet är en positiv kraft för att samhället ska hålla ihop och inte dra isär. Mer om den nationella nivåns uppdrag som stödjande och sammanhållande kraft finns att läsa i kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2016–2018*, KsSkr 2015:1.

Ett uppdrag är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Till uppdraget hör vidare att företräda Svenska kyrkan i akademien och samhällsdebatten. Verksamheten inriktas på att genomföra forskning vars resultat utgör underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället. Arbetet innebär också att tillgängliggöra forskningsresultaten.

Den nationella nivån bedriver oberoende forskning i nära samverkan med universitet och högskolor i Sverige och internationellt. Genom forskning och analys visar kyrkostyrelsen på övergripande perspektiv och utmanar Svenska kyrkan att reflektera över sin identitet och om hur uppdraget kan ta gestalt. Det innebär att initiera och samverka i forskningsprojekt som har såväl samhällsrelevans som kyrkorelevans. Det innebär också att ta fram beslutsunderlag så att församlingar och stift ska kunna forma en verksamhet som är motiverad i deras sammanhang och som bidrar till kyrkans samlade förmåga. Kyrkostyrelsen har, efter samråd med stiftens styrelser, fastställt att omvärldsanalys och forskning är ett av fyra övergripande områden som ska ges särskild prioritet under planeringsperioden 2016–2018 (se KsSkr 2015:1 s. 7 f.).

Den närmaste tiden kommer forskning i huvudsak att ske inom följande områden: Kyrkans identiteter, diakonal utveckling och välfärdsfrågor, mänskliga rättigheter och religionsfrihet, global etik, globala normbildningsprocesser och mångkulturalism samt genusrelationer i kyrka och samhälle. Nyligen har en studie påbörjats vad gäller anställda och förtroendevaldas syn på den nya organisationen. Under perioden 2016–2018 fortsätter bearbetningen av området naturvetenskap, teologi och livstolkning i projektform i samarbete med flera organisationer. (se KsSkr 2015:1 s. 29)

Ett exempel på hur forskning sker i våra nordiska systerkyrkor är hur forskningen bedrivs i Norge. Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO) inrättades 1993 och är en privat stiftelse, finansierad av Norska kyrkan och från norska Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. KIFO ingår i ett forskningsnätverk med en rad forsknings- och utbildningsinstitutioner inom samma forskningsfält. Utöver forskning genomför KIFO bl.a. utvärderingar av projekt och reformer i Norska kyrkan. Här kan bl.a. nämnas en utvärdering av kyrkovalet 2011 och Norska kyrkans demokratireform.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkorättsutskottet beslutar att avslå motion 2015:98.

I motionen yrkas att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att initiera forskning kring konsekvenserna av genomgripande beslut i kyrkomötet, med särskild inriktning på hur kyrkosyn, teologi kring dop och medlemskap i Svenska kyrkan och ämbetssyn påverkats av besluten. Uppdraget ska inte i första hand syfta till att på kort sikt initiera förändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet konstaterar inledningsvis att det av bakgrundsteckningen framgår att ett av den nationella nivåns uppdrag är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Efter samråd med stiftens styrelser har kyrkostyrelsen fastställt att omvärldsanalys och forskning är ett av fyra övergripande områden som ska ges särskild prioritet under planeringsperioden 2016–2018. En rad forskningsprojekt bedrivs på den nationella nivån redan idag och ytterligare planeras.

Kyrkorättsutskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att kyrkomötets beslut följs upp och anser att det ligger i Svenska kyrkans eget intresse att detta görs. I detta avseende kan norska KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning, utgöra ett gott exempel på hur sådana uppföljningar kan genomföras.

Utskottet vill i sammanhanget lyfta De Ungas Kyrkomötes motionssvar på motion 2015:98, i vilket man bl.a. anför att man gärna skulle se att Svenska kyrkan på alla nivåer blev bättre på att följa upp vilka effekter de beslut som fattas faktiskt har i verkligheten. Ett förslag De Ungas Kyrkomöte ger är att utreda möjligheten att skapa en ny rutin där varje beslut om åtgärder också inkluderar ett beslut om att inom en viss tid följa upp och undersöka det eventuella resultatet av det beslut man har fattat. Utskottet vill, i likhet med De Ungas Kyrkomöte, understryka vikten av förekomsten av rutiner för uppföljning av beslut, inte minst på nationell nivå.

Till skillnad från motionärerna anser utskottet att uppföljningar av kyrkomötets beslut inte nödvändigtvis behöver ske genom att forskning initieras, utan att de exempelvis kan genomföras i form av utredningar, rapporter, årsredogörelser och utvärderingar. Ett gott exempel på detta är de utvärderingar av kyrkovalen som har gjorts vid flera tillfällen.

Mot bakgrund av det som har anförts anser Kyrkorättsutskottet att motion 2015:98 ska avslås.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilanderesson och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot Kyrkorättsutskottets beslut att avslå motion 2015:98.

Intentionen med motion 2015:98 är att kyrkostyrelsen ska initiera forskning som syftar till att undersöka om det skett förskjutningar i Svenska kyrkans självförståelse som en följd av genomgripande beslut, som kyrkomötet fattat.

Vi anser att den forskning som motionärerna avser är något helt annat än utvärdering och uppföljning av beslut i kyrkomötet, som utskottet diskuterat och motiverat som skäl att avslå motionen.

Även om kyrkostyrelsen fastställt att forskning är ett av de fyra prioriterade områdena de närmaste åren, finns inget som garanterar att detta resulterar i forskning rörande teologiska förändringar av genomgripande beslut i kyrkomötet.

Vi föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:98.

Gunvor Torstensson, Anders Roos och Boel Johansson

Särskild mening

Vi ansluter oss till uppfattningen som kommer till uttryck i reservationen av Gunvor Torstensson m.fl. till förmån för bifall till förslagen i motion 2015:98.

Manilla Bergström och Sofia Särddquist